

LEDAREN. De svenska församlingarna kan hamna i marginalen när det gäller beslut och makt.

Sidan 2

TORSDAG 1 MARS. NR 9/2012

Vi behöver vår kyrka
Sidan 2

Oravais nya råd sprudlar av iver
Sidan 5

Ett liv utan socker på
Sidan 6

Djuren stred för OSS Sidan 13

Dags att ta fram de "omöjliga" lösningarna

Elegant, säger SFP:s Marcus Rantala om att låta församlings- och kommungränser gå isär.

Det är nu när hela havet stormar som alla sätt att rädda stiftet ska diskuteras. **SIDAN 4**

KAY WIKSTRÖM

Bultar och slår på jobbet

Bikt hör till folkhälsan i en inbunden kultur
Sidan 8

Ondska förklädd som tro och ideal
Sidan 12

Cancern visade vad som är viktigt på riktigt
Sidan 20

LEDARE ROLF AF HÄLLSTRÖM

Prislapp på Borgå stift

KP. EN MEDELTIDA STRUKTUR behöver inte vara dålig. Få av dagens byggnader klår våra gråstenskyrkor från 1400-talet i hållbarhet. Också kyrksocknen står sig som förvaltningsprincip: Ett avgränsat befolkningsunderlag – en församling – som taxeras för kalaset men som via sina representanter håller i notan. Kyrksocknen gav sitt folk en identitet på köpet, man visste var man hörde hemma.

Kommunerna med kyrksocknen i botten har med tiden fått fler uppgifter som egentligen kräver olika befolkningsunderlag – specialistsjukvården räknar med ett underlag på upp emot en halv miljon. Att det här inte beaktats skakar den kommunala strukturen i grunden. Då reformen påbörjas genom ett förslag som gör slut på den lokala identiteten har det gått snett från början.

DEN KYRKLIGA REFORMEN utgår från att det inte går att hålla administrativ och teknisk expertis i varje enskild församling. Förvaltningen måste skötas mera rationellt, med fler församlingar per enhet.

Också den reformen påverkas naturligtvis av stormen kring det kommunala. De svenska strukturerna har dessutom hamnat i kyrklig motvind.

Det gamla stiftsfullmäktige som i april ska ge sitt utlåtande om den kyrkliga förvaltningsreformen tvingas börja med att ge bakläxa. Reformen saknar en bedömning av de språkliga konsekvenserna. Hela kyrkan är förresten utan språkstrategi.

De svenska församlingarna finns kvar, men de hamnar i marginalen när det gäller beslut och makt.

STIFTSFULLMÄKTIGE har alternativa metoder att bekanta sig med. Ett förslag är att kommande storkommuner kunde uppdelas i flere kyrkliga enheter på språklig grund. Oberoende av om de kallas prostrier eller samfälligheter.

Problemfritt är det inte, det kan skapa behov av en extra samordnande förvaltningsnivå. Illa är det om möjligheten inte ens utreds.

De svenska ombuden på kyrkomötet har – liksom många andra – diskuterat möjligheterna att gå ett steg längre och frikoppla församlingsgränserna från kommungränserna. Det skulle kunna ge de svenska förvaltningsenheterna tillräcklig storlek. Också utredningen av den modellen saknar vind i seglen.

I DAG KÖPER kyrkan församlingarnas skatteuppbörd av skatteförvaltningen. Liksom hos övriga förvaltningar är skattemasens databas ett specialsytt program som lappats på i många omgångar. Alla känner till hur den offentliga hälsovårdens olika dataprogram inte fås att rationellt kommunicera sinsemellan.

Så det kan hända att det är en utomstående aktör inom it-branschen som till slut sätter prislappen på stiftets möjligheter att överleva.

”De svenska församlingarna finns kvar, men hamnar i marginalen när det gäller beslut och makt.”

PROFILEN: NINA BJÖRKMAN-NYSTÉN
”Många vet inte om vad kyrkan betyder för dem.”

Kyrkan är för självklar

En församling står för så mycket mer än vad vi vanligen tänker på. Värden som ska förvaltas, menar Nina Björkman-Nystén som ställt upp för både sin hemkommun och hemförsamling.

TEXT OCH FOTO: ROLF AF HÄLLSTRÖM

– Här lärde jag mig läsa, säger **Nina Björkman-Nystén** och ställer sig att stå på en bestämd plats i sitt stora vardagsrum.

Rummets storlek hjälper till insikt om att den ombonade miljön med böcker och konstverk en gång varit ett klassrum. På platsen där hon står stod hennes pulpet. Runeberg och Topelius hänger kvar på sina platser i Tervik-Tjusterby småskola som blev hennes hem för snart fyrtio år sedan.

– Jag har inte kommit så långt här i livet, skrattar hon och visar fram en bunt femtiotalshandlingar från skolan, inklusive ett kvarglömt avgångsbetyg.

Innan vi sätter oss vid kaffebordet med utsikt mot Pernåviken kollar Björkman-Nystén upp en annons som hon ska lämna in för ”Hasaloppet”, motionsjippot som utgör hälften av ungdomsföreningens årsverksamhet. Själv ska hon koka grönsaks- och en av de två fisksopporna, så att det finns att välja mellan, efter skidåkning och innan det är dags för årsmöte i Tervik-Tjusterby uf.

Trettio år på YLE

Nina Björkman-Nystén har arbetat på YLE i trettio år, den längsta tiden på det som i dag heter Radio Vega Östnyland. Hon har jobbat med Aktuellt och gjort livsstils- och kulturprogram för FST.

– Allt utom sport, säger hon. Inte andakter heller, men nog de presentationer av kyrkan som brukar kom-

ma före radiogudstjänsten.

I början på årtusendet var hon folkhögskolrektor i Borgå i tre år, det som hon egentligen är utbildad för. Och när Svenska Kulturfonden regionaliserades fick hon jobbet som nyländsk kulturombudsman.

När så Pernå hotades med kommun-sammanslagning tyckte hon det var dags för politiken. Hon ställde upp och hann vara kommunfullmäktig under Pernås sista år som självständig kommun. I dag sitter hon i Lovisa stadsfullmäktige. Och samma sak på den kyrkliga sidan.

– Vi vill också höras och synas, säger hon om sin region som i kyrkliga sammanhang heter Domprostieret.

Vi har vår tradition

Hon hör till dem som tycker att det är självklart att man hör till kyrkan.

– Det är bra för oss att det finns något bestående. Mycket är lika i religionerna, man ska inte bråka med sina medmänniskor, inte stjåla, inte ljuga, bete sig mot andra som mot sig själv. Här i Finland har vi vår religion, säger hon.

Det är bra med ritualer och med tradition. Hon tycker om att gå i kyrkan, när det passar. Ofta lagar hon mat med radiogudstjänsten.

– Många vet inte om vad kyrkan betyder för dem, säger hon.

På ett sätt representerar hon kyrkliga soffliggare: Folk tycker det är självklart att kyrkan finns där. Men det måste un-

derhållas, precis som allt socialt kapital.

– Och tänk på alla kulturskatter. Var annanstans har du en samling fina konstföremål från 1400-talet som du kan titta på när du vill?

Favoritkyrkan är förstås Pernå kyrka, den som fick stå värd för föregående biskopsinstallation när Borgådomen renoverades.

– Om programmet annars inte är intressant finns det ju underhållning i väggarna. Till och med i taket och i golvet.

Ha tid bland folk

Inför förra kyrkovalen resonerade hon med sin väninna **Mia Aitokari**, landsbygdsföretagare och kantorsinboppare. Båda tyckte att de små församlingarna ska hållas kvar

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds,
tfn (09) 612 615 54

Andreas Andersson
tfn (09) 612 615 52

Nina Österholm
tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
800012-00105840

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
Botnia Print, Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se medie kortet **www.kyrkpressen.fi**

Annonsförsäljning:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuro,
gsm 041 447 5725

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, **prenumeration@kyrkpressen.fi**.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 62 €
Utlandet 71,50 €

och inte slås ihop med Lovisa svenska och att det är "bättre vara med och påverka än att stå utanför och klaga".

– Vi ställde upp på en egen lista, bara hon och jag. Helt oprofessionellt förstås, men vi blev invalda båda två. Mia blev fullmäktigeordförande och jag blev viceordförande i kyrkorådet.

Kön till kyrkliga förtroendeuppdrag är inte så lång, låter hon förstå. Att hel-dagsjobb och småbarnsföräldrar går så dåligt ihop med förtroendeuppdrag är ett dilemma för demokratin, tycker hon.

– Alla kan ersättas men inte föräldrar, citerar hon någon vis person.

Vad gäller den kyrkliga administrationen tycker Björkman-Nystén att den väl kunde centraliseras, om det sköts smart och effektivt.

NINA BJÖRKMAN-NYSTÉN i Pernå bor i sin barn-doms folkskola. Triptyken på väg-gen är målad av Christer Åberg.

– Det viktiga är att präster, diakoner och kantorer blir kvar.

Mest tänker hon på allt det som de anställda gör i det tysta, ordnar program både för äldre och barn, stöder folk som behöver kontakt med andra men som drar sig för att gå till socialen. Det arbete som inte syns och ingen publicitet får.

– De yrkesgrupper som begriper sig på människor måste få ha tid att finnas bland folk. Världen är väl hård för väl många och de behöver hjälp.

Hon uppskattar också små saker, som att prästen har tid att vara med på dopkaffet och att det vid jordfästningar inte finns spår av "locket på och nästa"-mentalitet. Det ska finnas tid vid känsliga och känslolösa tillfällen. Också för dem som behöver lappas i själen.

Däremot får duktiga präster gärna ha kulturella hobbyn. Som kulturnämndens ordförande i Lovisa är det ett sant nöje att få ställa ut Lappträskherden **Christer Åbergs** tavlor och Pernåherden **Robert Lembergs** fotografier.

Hon hör nästan alla dagar på radioandakten och citerar sin vän **Jan-Erik Andelin** som talat för "vikten av att människors ord och handlingar går ihop".

Så att den där ena saken fortfarande ska behöva diskuteras i de kyrkliga sammanhangen, det bara kan hon inte förstå.

– Inte talar vi ju om kvinnobusschaufförer heller, säger hon och låter demonstrativt bli att tala om präster som annat än präster.

NINA BJÖRKMAN-NYSTÉN

TIDIGARE JOURNALIST, FOLKHÖGSKOLREKTOR OCH KULTUROMBUDSMAN, BOSATT I SIN BARNDOMS SKOLA I PERNÅ. MAKE, TRE BARN OCH FYRA BARNBARN.

NYINVALD LEKMANNALÉDAMOT I STIFTSFULLMÄKTIGE, VICE ORDFÖRANDE I PERNÅ FÖRSAMLINGS KYRKORÅD. KULTURNÄMNSORDFÖRANDE I LOVISA.

Domprostgården snabbfixas?

RENOVERING. Domprosten **Mats Lindgård** vill flytta in i Domprostgården den 20 maj. Det har han meddelat gemensamma kyrkorådet i Borgå för kännedom.

Men så sent som i december beslöt gemensamma kyrkofullmäktige att anslagen för renovering av Domprostgården flyttas framåt med ett år på grund av den ansträngda ekono-

min. Ändå framskrider planeringen av renoveringen en hela tiden, rapporterar Borgåbladet.

Eftersom Lindgård med familj vill flytta in redan i maj blir det bråttom. Nu ska en styrgrupp för projektet i brådskanie ordning bereda en renoveringsplan och reda ut hur stora anslag som krävs för att göra Domprostgården beboelig.

Kumlingeledamöterna röstade inte

KYRKVALET. När kyrkan valde nya medlemmar i kyrkomötet och stiftsfullmäktige för några veckor sedan tog sig ingen från Kumlinge till valurnan.

Orsaken var att kyrkofullmäktigeledamöterna från Kumlinge bara några dagar före valet fick besked om att de borde ta sig till Brändö för att rösta. Resan till Brändö och tillbaka

till Kumlinge tar en halv dag. **Airi Petterson** som är vice ordförande i kyrkofullmäktige är missnöjd.

– Röstningen borde ha förberetts tidigare, säger hon till Ålandstidningen.

Församlingens kyrkoherde **Peter Blumenthal** säger att han var på väg ut till Kumlinge med röstsedlar men fick veta att det inte var tillåtet att göra så.

Församlingarna säljer bostäder

HELSINGFORS. Den kyrkliga samfälligheten i Helsingfors äger cirka tusen bostäder på olika håll i staden. Nu ska samfälligheten sälja en del av dem. En orsak till att samfälligheten gör sig av med bostäder är att det ekonomiska läget blir allt kärvare och fastigheterna är dyra att upprätthålla.

Nu ska samfälligheten sälja fyra bostads-

hus för 20,5 miljoner euro. Husen finns i Jakobacka, Bocksbacka, Brunakärr och Grindbacka. De här lägenheterna står för en knapp fjärdedel av samfällighetens lägenhetsinnehav. Hyresgästerna får bo kvar i åtminstone fem år.

Gemensamma kyrkofullmäktige fattar det slutliga beslutet om försäljningen nästa vecka.

Alla alternativ på bordet

EN ELEGANT lösning, säger statssekreterare Marcus Rantala om tanken att församlingarna inte skulle behöva följa kommungränserna. FOTO: TIINA TAKALA / FÖRSVARSMINISTERIET.

STRUKTURREFORMEN. Nu när "hela havet stormar" kring kommunreformen är kyrkan fri att diskutera också sådana strukturlösningar som kan kännas utopiska i dag, säger Marcus Rantala, vice ordförande i SFP:s styrgrupp.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

– Tjänstemannaförslaget med bara 70 kommuner är en bra diskussionsöppning men inget som är inriktat i urberget, säger statssekreterare **Marcus Rantala**, vice ordförande i den styrgrupp som Svenska Folkpartiet tillsatt för att följa med kommunreformen.

– Det ska bli en intressant landskapsrunda, säger Rantala om läget just nu.

Han understryker att tjänstemännen i sitt arbete faktiskt tagit hänsyn till och analyserat de svenska frågorna.

– Det är inte bara ett "ruotsinkieliset palvelut turvataan" – den svenska servicen ska tryggas.

Kyrkans motsvarande utredning saknar helt en språksekvensbedömning.

Församlingarna finns kvar SFP-gruppen har hört biskop **Björn Vikström** i sitt arbete och känner väl till att också kyrkan har en förvaltningsreform på gång.

– Församlingen har en identitetsskapande funktion. Det är inte oviktigt ur ett språkperspektiv, säger Rantala. Borgå stift och dess församlingar är en grundbult i den finlandssvenska kulturautonomin.

Rantala betonar att tjänstemännens kartövningar inte uttraderar några svenska områden.

– De svenska församlingarna behöver inte vara oroliga, de finns kvar, säger han. Problemen uppstår i samfälligheterna när den svenska församlingen blir mycket liten.

Rantala säger att tanken på att det kan finnas flera samfälligheter inom en och samma kommun verkar vara en acceptabel lösning. Kommu-

nen skulle i praktiken delas upp på en svensk och en finsk samfällighet.

– Men det är en kyrklig fråga så initiativet måste komma från kyrkan.

Elegant lösning

Rantala säger att det är viktigt att åtminstone några kyrkliga samfälligheter hör till Borgå stift så att stiftet bland annat rör över fastigheter. Annars står det inte jämligt med en finska stiftet.

– Det är en fråga vi tar på största allvar, säger Rantala.

De svenska ombuden vid kyrkomötet har talat om att helt frigöra församlingsgränserna från kommungränserna.

– Det skulle vara en ganska elegant lösning. Man skulle få med också finlandssvenskarna i diasporan, säger Rantala.

Han vet att man i sammanhanget brukar hänvisa till att skatteuppbörden utgör ett hinder för frikopplingen. Men det borde inte vara en omöjlighet i dagens högteknologiska värld.

– Nu funderar vi på alla alternativ. Ingenting kan vara omöjligt när hela havet stormar, säger Marcus Rantala.

Problemet är att inga goda alternativ finns. Det är bara social- och hälsovårdsministeriet som talar för mastodontkommuner i klass med de rikssvenska landstingen. Så stora enheter skulle vara ett verkligt dilemma ur svenskspråkig synpunkt. Lyckligtvis talar ingen annan för dem. Så Rantala tror att alla bittar – både kommunala och kyrkliga – kan falla på rätt plats.

ORGEL BJÖRKÖ

Ny orgel i Björkö kyrka

Kantor **Michael Wargh** i Replot församling är nöjd: nu slipper han bekymra sig för piporgeln i Björkö kyrka som ständigt var ostämd. Den nya orgeln är digital.

– Jag kommer inte att sakna piporgeln, säger han till Vasabladet.

Den gamla orgeln står kvar som prydnad men i försättningen spelar kantorn på den digitala orgeln. Ljudet produceras med hjälp av en dator men innehåller äkta ljud som spelats in från äkta piporglar. Dessutom kostar den bara en tiondel av en orgel med pipor.

BISTÅND RELIGIONSFRIHET

Kursomläggning i biståndet

Statsrådet godkände häromveckan Finlands utrikespolitiska åtgärdsprogram. I framtiden fäster man större vikt vid de mänskliga rättigheterna.

– Det är en viktig kursomläggning för vårt biståndsarbete, anser **Jan Edström**, ordförande för Frikyrklig samverkan som är utrikesministeriets enda svenskspråkiga partnerorganisation.

– Det faktum att religionsfriheten får särskilt omnämnande visar att Finland följer med situationen i världen och reagerar på förändringar.

KYRKANS FAMILJERÅDGIVNING

Allt fler tar kontakt

År 2011 var 30-39-åriga småbarnsföräldrar den största gruppen som sökte sig till kyrkans familjerådgivning. Andelen 18-29-åringar har ökat. Ökningen beror på att tröskeln för att ta kontakt har blivit lägre.

Familjerådgivningen erbjuder professionell samtals terapi i frågor som berör relationer, familjeliv och kris-situationer i livet. Servicen är gratis och öppen för alla.

I många kommuner är rådgivningen så populär att efterfrågan överskrider utbudet och väntetiden kan variera från några veckor till några månader.

HJÖRDIS FÖRARS är det nya kapellrådets första ordförande i Oravais.

Hon leder energiskt kapellråd

KAPELLFÖRSAMLINGAR. Ett helt nytt och energiskt kapellråd har inlett sitt arbete i Oravais. Vid sitt andra sammanträde förra veckan valde rådet Ingemar Klemets till kapellförsamlingens kaplan.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Kapellrådet i Oravais tillträdde vid årsskiftet men redan nu har rådet hunnit hålla två möten. Senaste vecka gjordes det utåt sett viktigaste valet rådet vanligtvis får göra; man valde kaplan. Ingemar Klemets som varit tillförordnad kaplan och också den enda sökande valdes enhälligt.

– Kapellrådet har hand om församlingens verksamhet i Oravais, säger kapellrådets ordförande Hjärdis Förars. Vår uppgift är att vara idéspruta, att ha visioner, och att ta tag i de initiativ som kommer från församlingsmedlemmarna. Kapellrådet avlastar kyrkorådet i Vörrå för Oravais del.

Till en början sammanträder kapellrådet med tätare intervaller än vad man

”Vår uppgift är att vara idéspruta och att ha visioner.”
Hjärdis Förars

kommer att göra i framtiden. Förars räknar med tre sammanträden denna termin, men takten kommer att avta när man väl kommit igång.

– I framtiden beror det på vilka frågor som kommer upp, säger Förars. Kan-ske vi möts varannan månad.

Som bäst håller rådet på att gå igenom församlingens verksamhet.

– Tillsammans med kaplanen ser vi över vad som fungerar och vad som inte fungerar. Så funderar vi över vad vi ska göra åt det.

Frageställningarna är många.

– Sommartid är Oravais vägkyrka. Hur ska vi ordna det? Hur ska vi ordna kontakterna till alla frivilliga som är engagerade i olika uppgifter i församlingen? Borde vi hitta nya former för läsmötena, nämner Förars.

Slår vakt om gemenskapen

Kapellrådet har sex medlemmar plus en representant från kyrkorådet samt kaplanen. Kyrkoherden har närvarorätt.

– Kapellförsamlingen betyder att Oravais får fortsätta som en egen församlingseenhet istället för att bara smälta in i den större Vörrå församling. Ora-

vaisborna är ju också representerade i både kyrkofullmäktige och -rådet i Vörrå. Men vi vill inte att känslan av direktitet och gemenskap ska försvinna utan vi vill tvärtom slå vakt om den.

Hon gläds över att Oravais fick bli kapellförsamling.

– I kommunsammanslagningen har man upplevt att något brutits sönder. Gör man ingenting så fortsätter sönderfallet.

Förars säger att kapellförsamlingen skapar trygghet också med tanke på kommande kommunsammanslagningar.

– Den bygger en trygg och stabil församlingsgemenskap där det finns en levande anda som förenar oss. Om man inte ger något livsrum åt det så dör det också.

Kyrkoherden i Vörrå Berndt Berg berömmar medlemmarna i kapellrådet för den entusiasm och energi med vilken de tagit sig an uppgiften.

– De vill verkligen jobba för verksamheten, säger han.

Samma kväll som Klemets valdes till kaplan i Oravais var kapellförsamlingarna högaktuella i grannstaden Nykar-

leby. Domkapitlet mötte där församlingarnas förtoendevalda för att diskutera den pågående fusionen. Jeppo församling har uttalat en klar önskan att få bli en kapellförsamling. Den frågan avgörs av den nya församlingens kyrkofullmäktige.

KAPELLRÅD

• **Har hand** om den andliga verksamheten inom kapellförsamlingens område.

• **Väljs av** kyrkofullmäktige eller församlingsrådet (i samfälligheter) bland församlingsmedlemmar bosatta inom kapellförsamlingens område. Mandatperioden är fyra år.

• **Styrs av** ett reglemente som moderförsamlingens kyrkofullmäktige godkänt. Skillnaden jämfört med kyrkorådet är att kyrkorådet har lagstadgade uppgifter.

• **En av** de utåt sett viktigaste uppgifterna är att välja kapellförsamlingens kaplan.

• **Har en** liten budget att röra sig med.

FASTA VÄGLEDNING

Andlig coach vid fastetid

Behöver du en personlig andlig coach inför påsk? Då är det bara att vända sig till Alla helgona församling i Nyköping. Kyrkoherde **Sven Alberius** berättar för Kyrkans tidning att församlingen visserligen alltid erbjuder andlig vägledning, men under fastan förpackas produkten så att den blir lite mer lockande.

Alberius fick idén till andlig vägledning när han hörde att trendanalytikerna spådde att 2012-års julkalpp skulle bli en personlig tränare. Nu får församlingens barn i Nyköping andlig träning med en diakon eller präst.

UNGA DANMARK

Ingen högmässa för ungdomar

Den danska prästen **Tove Fergo**, tidigare kyrkominister, väcker uppståndelse med att avråda ungdomar från att gå till högmässan. Hon tror att folkkyrkans gudstjänster kan vara en orsak till att konfirmandprocenten rasat i Sverige, skriver Kristeligt dagblad.

– Vi ska inte lägga stenar på de ungas väg genom att kräva att de ska gå i en gudstjänst de inte kan förstå. Vi ska inte förhindra att de blir troende, menar hon. Fergo skickar i stället församlingens ungdomar till rockgudstjänster eller filmgudstjänster.

Serrapeptas

Serrapeptas är ett enzym som kan användas vid åderbräck, led- och muskelbesvär, lungsjukdomar och -inflammationer, cystor och blodkärlsförträngningar.

Årets naturprodukt.

NATURA MEDIA

www.naturamedia.fi

Kontrollerad av socker

OFRIVILLIG FASTA.

Diabetiker kan i dag äta ganska normalt. Ändå begränsas vardagen.

TEXT OCH FOTO:

ANDREAS ANDERSSON

– När jag diagnosticerades med diabetes trodde läkarna först att jag var alkoholist för att jag hade akut bukspottkörtelinflammation. Men det var på grund av skyhöga blodsockervärden.

Carina Larachi har varit diabetiker i 16 år. I dag är sjukdomen någonting som hänger med och gör sig påmind varje dag. Hon är du med sin diabetes men det tog tid.

– Omställningen är stor. Man måste fundera igenom allting på nytt, det kan ta år.

Folkpensionsanstalten och Diabetesförbundet ordnar rehabiliteringskurser för diabetiker, främst om man har svårigheter att anpassa sig till sjukdomen. Larachi fick inbjudan till en rehabiliteringskurs mindre än ett halvt år efter att ha fått diagnosen.

– Jag hade inte hunnit bli du med sjukdomen. Diabetes är väldigt personligt, man måste lära sig vilken rytm som passar en själv.

Relativt normalt liv

Diabetiker kan äta i stort sett allt. Att diabetes skulle innebära ett liv utan socker är numera en myt, allt man äter förvandlas ändå till socker. Det är viktigare att ha koll på vilket slags kolhydrater – socker alltså – man äter. Snabba kolhydrater, så kallat vitt socker, höjer blodsockret fort. Som diabetiker kan man bli tvungen att kompensera ifall man till exempel äter ovanligt mycket socker på någon bjudning.

Behöver man då avstå från något alls?

– Visst behöver man delvis avstå från sötsaker och godis, oberoende av om man vill det eller inte. Om jag går i matbutiken och får lust att köpa någonting gott påminner sjukdomen om att det

CARINA LARACHI har haft diabetes i sexton år. Armbandet kan vara en räddare i nöden.

höjer blodsockernivån för mycket.

Får man fasta?

– Det kan ha ödesdigra följder om man inte äter.

Carina Larachi säger att det är svårt för en diabetiker att fasta. Man kan minska på ätandet i viss mån men blodsockernivån får inte sjunka för lågt. Men huvudsaken är att ha balans i matvanorna.

– Fastän man har magsjuka och inte vill äta för man vet att det snart kommer ut igen så måste man äta.

För lågt blodsocker kan i värsta fall leda till koma. Livräddaren är då ett armband eller halsband som berättar att personen har diabetes.

– Ser du någon som faller ihop på gatan kan det bero

på insulinchock, att blodsockernivån sjunker för lågt.

LEVA UTAN

Under fastan lyfter Kyrkpressen fram en vardag som ständigt handlar om att avstå från eller vara utan saker vi ofta tar som en självklarhet.

Bergvärme?

Fråga oss om pris på borring av energihål och vattenbrunnar ...
då vet du att du gjort en bra affär.

DRILLTEC

044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi

Gemensamma frågor till ny värd församling

ADMINISTRATION.

En ny modell med en värd församling för prosteriets administration är på utlåtande bland församlingarna i Pedersöre prosteri.

TEXT: JOHAN SANDBERG

Enligt modellen ska den församling där kontraktsprosten är anställd vara värd församling i prosteriet.

– Administrationen måste förankras på något sätt när vi har en del gemensam ekonomi, säger kontraktsprosten Hans Häggblom.

Ifall modellen godkänns av alla församlingarna blir Häggbloms arbetsgivare Pedersöre församling värd församling under Häggbloms mandatperiod.

Det betyder samtidigt att församlingsrådet blir det

högsta beslutande organet.

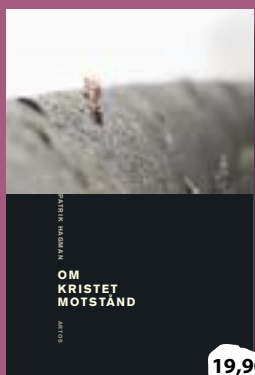
– I praktiken betyder det att en församling kommer att bestämma över de andra i frågor som berör prosteriet, säger Häggblom. Och det är just det som är föremål för diskussion i församlingarna som bäst.

Kontraktsprosten godkänner prosteriets räkningar, församlingens ekonomikonator betalar ut dem och revisorerna granskar bokslutet.

En del församlingar har redan godkänt den föreslagna modellen, andra har ännu inte behandlat den.

De förtroendevalda har förkastat ett tidigare förslag eftersom de ansåg att administrationen skulle bli alltför tung.

Även arbetsbördan med prosteriernas administration ökar. Det senaste är en ny arkiveringsstadga. Hur stor arbetsinsats den kommer att kräva vet Häggblom ännu inte.

19,90

Patrik Hagman:
Om kristet motstånd

Böcker i fastan!

Läs om att avstå i Patrik Hagmans bok:

”Den som avstår, formar sig själv och världen, är tanken. Om vi vill kan vi bli andra människor än dem som de kommersiella krafterna vill göra oss till, och därmed förändra samhället i grunden.”

www.fontanamedia.fi (09) 612 615 30

25,90

Svante Lundgren:
Stanna eller inte stanna

”Hurdan är situationen för de kristna i Mellanöstern? Svaret på frågan finns i Lundgrens bok.

fontana
M-E-D-I-A

DU BEHÖVER inte berätta vem du är när du ringer till församlingarnas samtalstjänst.

De svarar alltid när du ringer

TELEFONJOUR.

Någon har stenhårda relationsknutar, en annan vill bara säga god natt.

TEXT OCH FOTO:
NINA ÖSTERHOLM

Drygt tusen personer ringer den finlandssvenska samtalstjänsten årligen.

De flesta samtalen handlar om livsvillkor och relationer till andra människor.

– Men de finns också de som helt enkelt vill säga godnatt till någon. De som kanske inte talat med någon annan på hela dagen, berättar Caritha Sjöberg som ansvarar för den svenska samtalstjänsten i Södra Finland.

De är nästan enbart frivilliga som har jour i den svenskspråkiga samtalstjänsten. De frivilliga inleder sitt pass klockan åtta varje kväll, samtalen för-

delas automatiskt mellan Österbotten och Södra Finland.

Nätjour kompletterar

Parallellt med telefontjänsten upprätthåller kyrkan också en hjälptjänst på webben, Samtalstjänstens nätjour.

– Antalet kontakter har ökat stadigt via webben men det har inte påverkat telefonjouren. Efter 2007, när vi fick det riksomfattande numret, har antalet samtal legat på drygt tusen per år, säger Sjöberg.

De slutgiltiga siffrorna för år 2011 har inte ännu kommit men de torde ligga på samma nivå.

– Sedan början av 2012 har det rapporterats om en liten ökning bland samtalen. Vi får se hur det utvecklar sig.

Påverkar de ekonomiskt ansträngda tiderna mängden samtal?

– Vilka problem som folk vill prata om kanske påver-

kas, det kan handla om arbetslöshet, men det antalet samtal är på samma nivå som förr.

Frivilligt skydds nät

De som har jour och svarar på de samtal som kommer har tystnadsplikt. De har också gått kurser, får handledning och fortbildas kontinuerligt.

– Vi försöker ta väl hand om våra frivilliga, säger Sjöberg som är mycket stolt över alla engagerade.

Hon fungerar också själv som ett slags skydds nät för dem som har jour. Om de vill prata av sig efter ett pass kan de ringa upp exempelvis Sjöberg ännu samma kväll och prata av sig utan att för den skull bryta tystnadsplikten.

– Jag tror att många av våra frivilliga själva upplevt att de blivit hörda, att någon lyssnat på dem när de haft det svårt. De har många egna erfarenheter i bagaget, livskriser som de trots allt klarat sig igenom. Nu vill de göra

en insats och hjälpa andra.

Vem som helst kan ringa jouten. Det som erbjuds är samtalsstöd. Tillsammans försöker man hitta lösningar på problemen.

– Telefonen är också en trygghet. De som ringer vet att vi svarar varje kväll, året om. Vi tar aldrig semester.

SAMTALSTJÄNST

- Numret till Samtalstjänsten är 01019-0072.
- Tjänsten är öppen varje kväll kl. 20-24.
- Du får vara anonym, och frivilligarbetarna som har jour har tystnadsplikt.
- Samtalet kostar lika mycket som ett lokalsamtal.
- Upprätthålls av den evangelisk-lutherska kyrkan.
- Se också <http://evl.fi/natjour>

VÅGA FRÅGA

Vad händer på ett läsförhör?

■ JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde från Jakobstad.

De flesta har väl hört berättelsen om läsförhöret i Katthult som Emil var med om. Men vad gör man egentligen på ett läsförhör?

LÄSFÖRHÖREN ÄR en verkligt gammal arbetsform i vår kyrka. Rötterna går tillbaka ända till tiden före reformationen. Då företog prästerna vid påsktiden så kallade skriftefärder i sina församlingar. På dessa skulle prästerna samtala med sina församlingsbor och ge dem kunskap i den kristna läran. Samtidigt mottog prästerna också den bikt som förut-sattes för deltagande i den stora påsk-kommunionen.

Efter reformationen bevarades skriftefärderna för en tid ungefär som förut. Man märkte att de var ett ypperligt sätt att förmedla den djupare kristendoms-kunskap som krävdes bland församlingsborna.

DESSA SKRIFTEFÄRDER utvecklades småningom till stortilldragelser i byarna. Ett system utvecklades där en grupp gårdar tillsammans var ansvariga för de praktiska arrangemangen med läsförhören. Uppgifterna cirkulerade mellan gårdarna i bestämd ordning. De berörda gårdarna utgjorde ett "läslag". En hel by kunde utgöra ett läslag och omfatta hundratals personer.

Läsförhöret innebar att prästen kontrollerade folkets kunskaper i den kristna tron. Vid själva katekisationen tog prästen upp bestämda delar ur katekesen och ställde frågor till de närvarande. De vuxna var väl förberedda eftersom de redan som barn lärt sig katekesen utantill. I min fars läsförhörsbetyg ("läsaslappi") finns anteckningar om att han 1909 förhörts på Luthers Lilla Katekes och att han 1917, inför skriftskolan, kunde hela katekesen med förklaringar. Far var född 1901. De här noteringarna visar att min far nog varit med om en hel del liknade upplevelser som Emil i Katthult och Alexis Kivis "Sju bröder".

AV FARS BETYG framgår också att han år 1908 kontrollerats på kunskaper i ABC-bok och "stafning". Året därpå fram till skriftskol-åldern har han tenterats på sina kunskaper i "innanläsning".

Läsförhören har tydligen haft en betydande funktion inom folkbildningen. Denna betydelse avtog i takt med att skolväsendet utvecklades. Läsförhör med betoning på det andliga innehållet var dock tämligen allmänna i landsförsamlingarna ännu under andra halvan av 1900-talet. Någonstans kring 1970-1980-talen ändrade man benämningen till "läsmöten". På dem samtalar man om den kristna tron och prästerna tar kanske upp något stycke ur katekesen och placerar in lärosatserna i den nutida verkligheten.

Man tog i tiden läsförhören på stort allvar. En piga lär ha sagt: "Aldrig kan man vara riktigt glad. På sommaren är det åskväder och på vintern är det läsförhör." Och som det står i Katekesen: "Detta är visserligen sant!"

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN ANDREAS ANDERSSON

Ge barnen rätt till det heliga

"En del är långa, andra korta. En del är hemma, andra borta. Men alla har vi nåt att ge. Jee, jee, jee!"

Det är ett centralt budskap som församlingens barnarbete

förmedlar. Bland annat genom sånger och berättelser på läger och skolandakter får barnen höra "du är värdefull" och "tryggare kan ingen vara". Människovärde och trygghet.

I Helsingfors döps bara hälften av alla barn. Allt fler föräldrar som hör till kyrkan

väljer att inte låta sitt barn bli döpt. Enligt Hufvudstadsbladet vill de låta barnen välja själva.

Jag är oroad över att barnen inte får en kontakt till församlingen. Det är möjligt att de föräldrar som vill låta barnen välja inte aktivt skulle ta del av det för-

samlingen erbjuder fastän barnet skulle bli döpt. Men om barnet inte hör till församlingen kommer det inte ens att erbjudas knatte-gudstjänst, klapp och klang, dagklubb, pyssel, barnläger med mera.

Vår sekulariserade värld är relativistisk. Det finns

många sanningar och man kan tro på vad man vill. Inte undra på att det finns så många vilna och deprimerade ungdomar, det är helt förståeligt med tanke på den prestationspress som läggs på dem samtidigt som de ska försöka hållas stående på en grund

som hela tiden rubbas. Genom församlingens barnarbete och kontakt till skolor och daghem kan kyrkan visa att det finns en Sanning som utgör en stadig grund för en trygg upp-växt. Med så enkla medel som att sjunga "du vet väl om att du är värdefull."

Själens islossning

BIKT. Ångest och tilltrasslade relationer är tunga att bära på. I bikten får vi sätta ord på sinnets sorger. Henrik Östman har ställt fyra aktuella frågor om bikt.

– **Samtal med bikt öppnar möjlighet till befrielse och glädje, säger familjearbetaren Kurt Hellstrand.**

Bikten ses ofta som kännetecknande för den romersk-katolska kyrkan. Finns bikten kvar i vår evangelisk-lutherska kyrka?

– För Luther spelade bikten en mycket viktig roll. Han kunde säga att om man än bjöd honom alla skatter i världen, skulle han inte byta ut dem mot bikten.

Det säger **Kurt Hellstrand** som är präst och tidigare gymnasielektor i religion och psykologi. För närvarande är han familjearbetare anställd av Laestadianernas fridsföreningars förbund (LFF). Förbundet är den samlande organisationen för den svenskspråkiga grenen av den laestadianska väckelserörelsen.

Den laestadianska rörelsen är en av de inomkyrkliga väckelserna i den evangelisk-lutherska kyrkan. Bland laestadianerna har den enskilda bikten av tradition en stor betydelse.

– Det är svårt att säga i hur stor utsträckning bikten används numera. Utvecklingen har gått mer mot självvårdande samtal. Överlag tror jag att samtal med självvårdare ofta handlar om människans ångest, tilltrasslade relationer och depressioner än om skuld, menar Kurt Hellstrand.

Enligt honom behöver det inte betyda att gudsrelationen inte finns med i samtalet. I stället för traditionell bikt med bekännelse av synderna och avlösning (absolution) kan samtal också avslutas med en försäkran om Guds nåd. För många är ändå just den uttalade bekännelsen viktig.

– I psalm 32 beskriver David hur till och med hans kropp led så länge han teg. Redan det att man får sätta ord på det som man bär på öppnar möjligheter. En islossning kan börja i själen när man får spränga tigandets bojar.

Nya testamentets ord för ”bekänna” betyder ordagrant ”säg det samma som”.

– Man säger det som Gud säger. Man ger honom rätt i hans dom över synden. Ångern över synden handlar inte i första hand om starka känslor utan om insikt.

Avlösningen eller absolutionen bestryks ofta med ett bibelord om Guds nåd och förlåtelse i Kristus. Den avslutas i regel med att man nämner den treenige Gudens namn, bland laestadianer ofta med orden ”för Jesu Kristi skull” eller ”i Jesu namn och dyra

”En islossning kan börja ske i själen när man får spränga tigandets bojar.”
Kurt Hellstrand

blod”. Det gör man för att ange grunden för förlåtelsen.

Finns det en risk att bikten missbrukas?

– En form av missbruk är den ytliga bikten, som kan bli en flyktväg. Den kan ge en lättnad för stunden men undviker det verkliga problemet och omedvetna motiv. Å andra sidan kan deprimerade människor ofta ha skuldkänslor, fastän det de behöver är en behandling av depressionen. Självvårdaren bär ett stort ansvar för att bedöma vad som är vad och hjälpa den som kommit till samtalet.

Hellstrand påminner också om att bikten enligt den lutherska bekännelsen är frivillig. Samtidigt vill han betona dess möjlighet att ge befrielse och glädje.

Kan tystnadsplikten missbrukas?

– Den absoluta tystnadsplikten är framför allt en trygghet, både för den som biktat sig och för den som tar emot bikten. För mig som präst innebär tystnadsplikten att det som sägs har sagts till Gud. Den insikten sätter också igång en mental process hos mig som gör att det jag hört lättare faller i glömska. I laestadianska predikningar påminner man då och då om vikten av den moraliska tystnadsplikten utifrån bibelordet: ”Den som går med förtal förräder hemligheter, den som har ett trofast hjärta döljer vad han vet.” (Ord 11:13)

Enligt Hellstrand missbrukas inte den absoluta tystnadsplikten så länge biktfa- dern eller -modern håller fast vid självvårdens målsättning att hela människan ska upprättas och helas. Det här innebär att man vid behov också ger råd och vägledning. Bikten har också ett reparativt moment, en vilja att ställa till rätta och gottgöra det onda där det är möjligt.

– Det finns en trygghet i att vända sig till en präst också därför att präster har utbildning i och erfarenhet av självvård.

Har du bekantat dig med kyrkans nya direktiv för tystnadsplikten?

– Bara ytligt, men jag ska skaffa boken. Hellstrand berättar att han snart ska leda en samling för frivilliga självvårdare inom bönehusföreningarna. Där planerar han hålla ett föredrag om tystnadsplikten, medan en sjukskötare inom psykiatri ska tala om depressioner.

BYTER INTE ut bikten. **Kurt Hellstrand** är präst och har arbetat som gymnasielektor i religion och psykologi. För närvarande är han familjearbetare anställd av Laestadianernas fridsföreningars förbund (LFF). I Jakobstads-Karlebynejden finns sju bönehusföreningar (Karleby, Bosund, Näs, Risöhall, Jakobstad, Källby, Esse) med sammanlagt 5 000–6 000 medlemmar.

Bikt och tystnadsplikt professionellt

– För många människor är det viktigt att veta att kyrkans personal har tystnadsplikt, kommenterar Pia Kummel-Myrskog, ledande branschsekreterare vid Kyrkans central för det svenska arbetet.

En ny bok damp ner i församlingarnas postlåda. Kyrkostyrelsen har uppdaterat direktiven för tystnadsplikt bland kyrkligt anställda, förtroendevalda och frivilliga. Publikationen *Tid att tala – tid att tåga. Bikthemlighet och tystnadsplikt i kyrkan* ersätter den tidigare versionen som utkom 2002.

Direktiven klargör hur kyrkolagen och andra lagar påverkar kyrkans arbete, i synnerhet gällande tystnadsplikten och i ansvarsfrågor som gäller anmälnings- och vittnesskyldighet. Även frågor om tillämpningar som tagits upp i offentligheten och i församlingsarbetet behandlas.

Finns det risk att tystnadsplikten urholkas av samhällets påtryckningar?

– Den absoluta tystnadsplikten för präster och lektorer är fastslagen i kyrkolagen och den har inte förändrats. Orsaken till uppdateringen är att allmän lagstiftning, bland annat barnskyddslagen, har förändrats, kommenterar Pia Kummel-Myrskog.

Alla präster, också de som inte är i tjänst, och lektorer i tjänst har absolut tystnadsplikt. Det innebär att inget som sägs i enskild bikt eller själavård får föras vidare.

– Man har från samhällets sida sett att bikthemligheten behöver finnas ur vårdsynvinkel för att samhället som helhet skall må bra. I och med att riksdagen har godkänt kyrkolagen kan man säga att också samhället har ställt sig bakom detta.

Den absoluta tystnadsplikten gäller också om grova och outredda brott skulle uppdagas i samtalet och den påverkas inte ens av klientens medgivande. Lagen gör ingen skillnad på bikt och övrig själavård. Tystnadsplikten gäller alla samtal i förtroende, också samtal som förs per e-post eller textmeddelanden.

Inget hinder för att hjälpa offret

Enligt Kummel-Myrskog hindrar inte tystnadsplikten själavårdaren att hjälpa offer för eventuella brott eller missbruk. Den som tar emot bikt är också skyldig att meddela myndigheterna om ett grovt brott är förestående, men det måste göras under iakttagande av tystnadsplikten.

– Identiteten på den som prästen samtalat med får inte avslöjas. I församlingsarbetet kan det också lösas till exempel genom att prästen eller lektorn, med klientens samtycke, arbetar i ett team med en diakoniarbetare eller ungdomsarbetsledare.

Boken ger praktiska anvisningar om tystnadsplikten också för övriga anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare. Branschsekreteraren uppmantrar församlingarna att bekanta sig med den.

– Det är en del av församlingsanställdas professionalism att känna till gällande bestämmelser om tystnadsplikten, säger Kummel-Myrskog.

TEXT: HENRIK ÖSTMAN

FOTO: JOHAN SANDBERG

ILLUSTRATION: MALIN AHO

– Tröskeln att komma till samtal och förbön har blivit lägre, bedömer Gustav och Mona Granvik.

Gustav Granvik är pensionerad präst. Tillsammans med sin hustru Mona, som är pensionerad biologilärare med en lång erfarenhet inom själavård, tar han emot människor till förbön och samtal. Det sker vid Fokussamlingarna i Jakobstads församlingshem, Crosspoint i Karleby stadskyrka och vid Oasrörelsens samlingar, tidigare även vid Inremissionshemmet i Larsmo och i andra sammanhang.

Ofta samlas till och med flera hundra personer på de karismatiskt präglade mötena. Många av deltagarna är ungdomar.

Finns bikten kvar i vår lutherska kyrka?

– Det är sällan någon numera kommer enbart för bikt, men bikt kan också finnas inbyggd i själva samtalet. Tystnadsplikten gäller för alla förtroliga samtal, så det spelar ingen roll om man kommer för samtal och förbön gällande något problem i livet eller för bikt, säger Gustav Granvik.

Gustav och Mona Granvik föredrar att kalla sig förebedjare eller medmänniskor i stället för själavårdare.

– Om man sätter upp skylten "bikt"

"Om man sätter upp skylten "bikt" eller "själavård" vid ett möte är det få som vågar komma. Däremot har tröskeln att komma till samtal och förbön blivit allt lägre, särskilt bland ungdomar. Ännu för tio år sedan var tröskeln högre. Det finns så mycket nöd i dagens samhälle, menar paret Granvik.

Gustav och Mona Granvik

eller "själavård" vid ett möte är det få som vågar komma. Däremot har tröskeln att komma till samtal och förbön blivit allt lägre, särskilt bland ungdomar. Ännu för tio år sedan var tröskeln högre. Det finns så mycket nöd i dagens samhälle, menar paret Granvik.

Vad är det som är bra med bikten?

– Vi hör till "folkhälsan"! Vi har en inbunden kultur i Finland. Ibland behöver vi få möjlighet att lätta på det som trycker vårt samvete. När man lär känna Gud lär man också känna sig själv, säger Gustav Granvik.

Är det svårt att följa tystnadsplikten?

– Jag tycker inte att det är svårt. Det är så sällan som brott eller andra svåra fall kommer upp, tycker Mona Granvik.

Gustav däremot menar att han ibland får vara på sin vakt för att hålla tyst om saker som han vet.

– Särskilt gäller det att vara försiktig i förkunnsen så att man inte tar för konkreta exempel ur det vardagliga livet.

Gustav och Mona Granvik vill uppmantra alla att gå och samtala med någon om svåra saker i livet. Det har hjälpt många att komma vidare.

– Vi är bara människor, men vi tror att Guds Ande leder oss. Utan det skulle vi inte våga göra det vi gör.

– Bikt och själavård kunde erbjudas oftare i samband med söndagsgudstjänsterna, anser Stefan Forsén.

Stefan Forsén är kyrkoherde i Matteus församling, Helsingfors, med drygt 6 000 medlemmar. Tidigare arbetade han som direktör för stiftsgården Lärkkulla.

Finns bikten i vår evangelisk-lutherska kyrka?

– Ja, den finns. Den är en viktig resurs för kyrkan. Jag anser att var och en bör få tillfälle att lätta sina bördor.

Kyrkoherden påminner om att kyrkohandbokens förord har en passus om att gudstjänstbesökarna vid sidan av den gemensamma syndabekännelsen och avslöningen som ingår i högmässan även "bör erbjudas möjlighet till enskild själavård och bikt".

– Den erbjuds nog då och då, men kanske inte tillräckligt ofta, menar Forsén.

Varför är bikten viktig?

– Därför att förlåtelsen är en så väsentlig del av vår kristna tro. Det är en styrka i vår kyrka att vi har tillgång till bikten.

Forsén vill rekommendera människor att regelbundet gå till bikt.

– Det handlar inte om att gräva ner sig i synder, utan om att se sitt liv i ett nytt ljus.

Kan bikten missbrukas?

– Risken är uppenbar, till exempel för den som har obefogade skuldkänslor. Men det betyder bara att förlåtelsens ord inte blir verkliga. Jag tror att prästerna är kunniga och medvetna om den här problematiken. Man behöver inte avhålla sig från att bikta sig för den sakens skull.

Har ni bekantat er med den nya boken om tystnadsplikt?

– Vi kommer nog att läsa den. Tystnadsplikten ingår i de anställdas utbildning, men frågorna behöver kontinuerligt tas upp i församlingarna.

GUSTAV OCH Mona Granvik föredrar att kalla sig förebedjare eller medmänniskor i stället för själavårdare.

HANTVERK. Den bibliska bilden av krukmakaren ligger nära till hands när man ser smeden i arbete. Den jämförelsen har också Kay Vikström gjort.

Järn som lera

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Jag känner mig nog som en skapare, säger han. Då järnet betar sig som lera känner jag mig i princip som en krukmakare fast jag arbetar med lite skarpere lera.

Men den bibliska lyriken passar in helt in i Purmosmedens verklighet. Försöker han forma något med händerna bränner han sig ordentligt. Järnet är över sjuhundra grader varmt. I stället är det hammaren, antingen den mekaniska eller den konventionella, som står för formgivningen.

– Finns det något manligare jobb än det här? Det både bullrar och bankar.

Kay Vikström sätter in järnet i äsjan, tar ut det glödande hett och arbetar det med den mekaniska hammaren. Proceduren upprepas tills han flyttar över järnet till städet och formar det genom att slå på järnet med hammaren.

Av järnet formar han en ljusstake.

– Det är ett genuint hantverk, säger han när han betraktar den färdiga ljusstaken. Den är kanske inte den roligaste att tillverka. Men den är lätt att sälja.

Är designen din egen?

– Tro inte den person som påstår sig ha designat den här, säger han. Den fanns redan på vikingatiden. Men järnet var så dyrbart på den tiden att konstruktionen var klenare.

Bonden blev smed

För tjugo år sedan gjorde Kay Vikström sig av med mjölkorna på hemgården i Purmo.

– Då anmälde frun mig till en nybörjarkurs i smide. På den vägen är jag. Numera lever jag på smedjan.

Från kursen har Vikström gått vidare till smedmästarexamen vilket motsvarar andra stadiets yrkeshögskola. Som slutarbete gjorde han en missionsljusstake i egen design som i dag står i hemkyrkan i Purmo.

– De trevligaste uppdragsgivarna är församlingarna, säger han. Med lite tur har de kvar det jag tillverkat ännu efter tvåhundra år. Jag har redan sett ljusstakar jag gjort på loppmarknader. Det stör mig inte, men skillnaden är att en församling sannolikt behåller det jag gjort längre än så.

Förutom missionsljusstaken till Purmo kyrka har Kay Vikström gjort liknande ljusstakar till Nastola kyrka och

EN LJUSSTAKE blir till i Kay Vikströms smedja i Purmo. På bilderna nere till höger syns annat han gjort, en kniv med damaskblad och en ängel på en sten han hämtat i mc-väska från Posio.

till församlingshemmet i Gamlakarleby. Dessutom har han gjort krucifix, andra typer av ljusstakar samt grindar och lådor att ha sand i vid jordfästningar till kyrkor och församlingshem.

– Det känns stort att kunna leverera något som passar i en kyrksal från en smutsig miljö med eld och rök som en smedja.

Utöver församlingar riktar sig Vikström till företag och privatpersoner. Tidigare färdades han till hantverkarmarknader.

– Men jag tröttnade på att bjuda ut mig. Det är inte lätt att vara marknadsförsäljare. Numera har jag ett litet lager här hemma, folk ringer ibland och frågar efter något och då är det bra att ha.

Vintern är knivsäsong

För det mesta tillverkar Vikström på beställning. Men det finns undantag: knivar.

– Knivarna tar länge att tillverka, så dem kan man i regel inte göra på beställning. Under vintrarna brukar jag tillverka

knivar. På höstarna stortrivs jag med att sitta i snickeriet och tillverka knivskaft.

Vikström jobbar i sort sett varje dag. Är han inte i smedjan eller i snickeriet så slipar han knivblad i verkstaden eller så syr han knivfodral i ett rum där han också har en uppsättning musikinstrument. Ibland samlar han sina vänner där för att musicera. Han plockar fram en gitarr som han tillverkat själv.

– Eftersom jag är smed har jag ju gjort metalldelarna på gitarren själv. Trädelarna har jag täljt med yxa och hyvlat

för hand. Halsen har jag köpt på Ebay.

En rik man

– Jag anser mig vara en rik man för jag får disponera dagen som jag vill. Jag är inte rik på pengar men jag är en fri man.

Arbetsmängden varierar. Ibland gör han långa dagar men det kan också gå någon vecka när det är lugnare. Ett problem är att kunderna inte vet hur länge det tar att tillverka saker och ting.

– Visst kan man tillverka något som normalt tar två veckor också på kor-

tare tid. Men då bränner man sitt ljus i båda ändarna.

Ibland håller han kurser i smide. Sex gånger har han varit i USA för att undervisa i skandinaviskt knivsmide.

– Jag kom mig dit när jag deltog i en knivmessa i Wisconsin. Där mötte jag en man som frågade om jag kan komma och hålla kurser i att tillverka knivar.

Fördelen med de skandinaviska knivarna, jämfört med de amerikanska, är att de är bättre att tälja med.

ELLIPS

Behov och
önsknings

Fasta. Att avstå. Att ha möjligheten, men ändå inte använda den. Jag inledde fastlagstisdagen på en kaffebjudning för journalister. I kryptans källarvalv möter kyrkans och miljöcentralens folk oss med en gemensam bön: Lämna lite lättare fotavtryck på jorden den här fastan. Ät mer vegetariskt, åk mindre bil. Konsumera mindre. Utmana dig själv – välj bort och välj bättre alternativ.

I köplandskapet som omger mig är det till en början svårt att urskilja var gränserna för den smala vägen går. Mat, ja, men med målet att utgå från det som redan finns i frys och köksskåp. Tandkräm när den förre tuben blir dom känns också godkänt. Blir inköpet av de nya vinterstövorna mer okej för att det görs motvilligt muttrande över att de gamla favoriterna inte gick att laga?

Att konsumera bara det jag behöver, att välja bort att köpa saker jag vill ha men kanske kan klara mig utan. Betyder det att jag under dessa 40 dagar inte heller får konsumera second hand? Miljövänner i mig säger att second hand är återbruk och därmed okej. Men tanken med min konsumtionsfasta är också att jag ska gå bortom min egen bekvämlighetszon – och att låta bli loppisrundorna är en uppoffring som känns.

Jag bor i konsumtionens kungarike och jag vet inte vad det är som skrämmer mig mest när jag stiger utanför det: tanken på vad jag kanske går miste om eller tanken på att jag kanske inte är samma person efter 40 dagar.

ERIKA RÖNNGÅRD

Religion och makt farligt att kombinera

ONDSKA. En del anser att just kristendomen är grunden till västerlandets välstånd medan andra anser att kristendomen åstadkommit betydligt mera ont än gott i vår värld. Skulle världen vara en bättre plats utan religion?

TEXT OCH FOTO: TOMAS VON MARTENS

Emeritusprofessorn i psykologi **Markku Ojanen** har ägnat många år och mycket tid åt att fundera över relationen mellan religion och ondska och relationen mellan välmående och tro. Flera år av studier och läsande resulterade i två böcker om dessa teman. Den ena av hans böcker går in på den religionskritik som kommit från ateistiskt håll.

Ojanen säger att det finns många olika slag av ateism och ateister. Det finns ateister som är mycket positivt inställda till religion, men det finns också ateister som är starkt anti-religiösa i sina åsikter. De senare, som brukar kallas för nyateister, kallar Ojanen för anti-teister. En av anti-teisternas centrala påståenden är att religion är orsaken till det mesta av allt de onda vi ser i världen.

Har anti-teisterna rätt i detta påstående?
– Nej, så enkelt är det inte. Människor gör mycket ont och skälen är många.

Socialpsykologen **Roy Baumeister** har i sin forskning kommit till fyra olika skäl för mänsklig ondska. Dessa är strävan efter egen nytta, hotad egoism, skadlig idealism och sadism. Till dessa kan ännu tilläggas hämndbegär. En skoningslös strävan efter egen nytta har åstadkommit mycket ont i människors vardagsliv och i historien.

– Hotad egoism är ett psykiskt tillstånd i vilket ingår en stark men samtidigt skör social ställning som ständigt måste försvaras. Redan en upplevelse av att vara hotad kan leda till våldshandling.

Idealism och människans tro på något gott, kan det leda till motsatsen?

– Om en människa är övertygad om att hon står på det godas sida kan hon göra vad som helst mot andra. Otroligt mycket ont har gjorts i det godas namn.

Idealister kan vara hänsynslösa ifall de saknar medkänsla med dem som tänker annorlunda. Ibland lär sig människor att njuta av att se andra lida. Det här säger Baumeister att är sällsynt, men det finns ofta många bidragande orsaker.

– Att hämnas är så naturligt att det verkar höra till människans natur. Den lusten kan antingen begränsas eller tännas.

Vilken är då religionernas roll i världens ondska?

– Religionens roll i relation till ondskan kan vi se överallt där det finns människor. Också i de sammanhang där religionens roll är liten, eller där deras roll är begränsad av samhället, ser vi ondska. En vettig fråga är: När fungerar religionen så att den ökar vår benägenhet för våld och ondska och hur kan religionens roll vara sådan att den motverkar ondska?

Vad är kristendomens roll i diskussioner om ondska?

– Kristendomen har strävat efter att begränsa människans egoistiska strävan efter egen nytta och har lyckats ganska bra tycker jag.

I kristen tro har människans egoism alltid setts som en central orsak till ondska. Man har betonat ödmjukhet och sett med avoghet på självskhet och all slags hotfullhet mot andra. I kristendomens historia finns det exempel på

FÖRFATTAREN, PROFESSORN och föreläsaren Markku Ojanen kallas också för "lycklighetsprofessorn". Hans senaste bok *Onnelisuusprofessorin päiväkiri* kom ut 2009.

situationer när upplevelsen av att vara hotad har lett till handlingar som vårt perspektiv måste ses som onda.

– Om människan har starka värderingar känner hon sig lätt hotad när dessa värderingar förringas eller skändas. En människa utan några som helst livsvärderingar är svår att föreställa sig.

Jesus förbjöd väl användande av våld ganska entydigt?

– Kristendomen har också den haft sin beskärda del av missriktad idealism. Det finns gott om exempel på hur man även i kyrkan använt sig av metoder som kan ses som onda. Detta trots att Jesus har förbjudit användning av våld. Man har velat frälsa människor även med råa tvångsmetoder som man ansett vara berättigade.

De flesta betydande religioner och ideologier har använt sig av tvivelaktiga metoder.

DU DUKAR ETT BORD FÖR MIG

04.03.2012 kl. 18:00 i S:t Lars kapell, Prästgårdsgränden 3, Helsinge kyrkoby

"Du dukar ett bord för mig" - en gotländsk psaltarmässa av och med Tomas Boström, tillsammans med körerna Vi-Anda, Con Brio och Breeze, dirigent Nina Fogelberg, liturg Kaj Andersson. Kollekt till Gemensamt Ansvar.

03.03.2012 kl. 18:00

Tomas Boström, svensk sång- och psalmsförfattare, trubadur och präst ger en visafest i S:t Lars kapell, Prästgårdsgränden 3, Helsinge kyrkoby

Första dancemässan i Åbo i mars

ELEKTRONISK MUSIK. *Dance+Pray* är den första mässan med elektronisk musik i Finland. Mässan följer den traditionella liturgin. Musiken däremot är elektronisk trance- och house-musik som spelas bland annat av **Audile** och **G-Powered** som hör till de största namnen inom kristen elektronisk musik i Finland. **Kimmo Korpela** från

gruppen **G-Powered**, som gör dance-versioner av psalmer, säger att elektronisk musik passar bra i kyrkan eftersom man då återgår till det gammaltestamentliga sättet att prisas Gud.
– Man ärade Gud genom att dansa och slå på trummor. I princip är det just vad man gör i dancemässan i Mikaelkyrkan i Åbo 23.3.

– Människan kommer knappast att ge upp sina ideal men vi borde överge alla sådana beteenden som kan skada andra. Kombinationen religion och världslig makt har visat sig vara mycket destruktiv.

Att hämnas kan väl knappast ses som en kristen dygd?

– Kristendomen tar avstånd från hämnd men det är klart att också troende människor förfaller till denna synd. Men knappast i större utsträckning än andra.

Det hemskaste som finns är att utöva hämnd i Guds namn. Det har också hänt och händer.

– Sadism ser ut att höra ihop med sådana maktkulturer där skillnaden mellan gott och ont har förläckats som resultat av missriktad idealism och maktbegär. Det här är knappast ett typiskt kristet fenomen. Det skulle vara konstigt om en religion som betonar förlåtelse, kärlek och nåd skulle frambringa mycket sadism.

Finns det biologiska och kulturella orsaker till människans ondskor?

– Det är klart att människans biologi och kultur påverkar allt som människan företar sig. Människan är syndig och rättfärdig, helig och ond, en självisk och samtidigt altruistisk varelse. Kulturen kan stärka vilken av dessa sidor som helst, men människans ondskor kan aldrig helt tas bort. I alla fall inte med tvångsmedel!

Forskare har gett väldigt olika svar på vad kristendomens roll är i detta sammanhang. En del anser att just kristendomen är grunden till västerlandets välstånd, medan andra – en liten minoritet – anser att kristendomen åstadkommit betydligt mera ont än gott i vår värld.

– De mest kritiska bedömningarna har kommit från en del evolutionsbiologer, medan historiker å sin sida ofta har sett kristendomens ha en positiv inverkan.

Är religion inget annat än en biprodukt av evolutionen?

– Att kritisera religion ur ett evolutionsperspektiv är rätt konstigt eftersom evolutionens resultat alltid är ”rätt”. Det är vad det är. Att värdera evolutionens slutresultat, till exempel religion, innebär att även denna värdering är ett resultat av evolutionen. Ingen kan försätta sig själv utanför evolutionen i en förment neutral position för att bedöma dess resultat.

Skulle världen vara bättre utan religion?

– Det här är en helt absurd frågeställning. Det är helt omöjligt att föreställa sig en historisk utveckling utan att se religionernas centrala roll i vår värld.

Vi kan förstås spekulera i hur en värld utan religion skulle se ut, men även en sådan värld skulle bygga på en religiös bakgrund. Även anti-teisterna betonar betydelsen av konstruktiva värderingar och dessa är till stor del desamma som kristendomens värderingar. Vetenskapen bär inte upp dessa värderingar.

– Värderingar är något man måste tro på och binda sig till. Kommer detta att vara möj-

ligt utan religion och ideologier, det får framtiden utvisa. Eller är det rentav så att en materialistisk och ateistisk livsåskådning, som betonar humanistiska värderingar, är en religion eller ideologi?

Hur mycket har man forskat i relationen mellan tro och mental eller andlig hälsa?

– Det finns väldigt mycket forskning på det här området. De flesta undersökningar visar klart att tro och religion ökar människans känsla av välbefinnande.

I mera detaljerade studier blir bilden mera mångtydig och svårtolkad. Men även i studier som går mera på djupet verkar det finnas ett starkt samband mellan tro och upplevd andlig och psykisk hälsa. Mentala problem verkar förekomma i samma utsträckning bland troende och icke-troende. Alkohol- och narkotikaberoende är klart mindre vanligt bland religiösa än bland icke-religiösa.

– Religiositet ser ut att öka individens motivation att sköta den egna hälsan. Religiösa känner sig lyckligare och nöjdare överlag, men trots det verkar inte religiositet minska på ångest och depression.

BAb Gyllene Svanen AsOy

Candelinsgatan 5, 10600 Ekenäs

GYLLENE SVANEN: DITT HEM MED HAVSUTSIKT!

21 personliga bostäder i en havsnära miljö. Gyllene Svanens hiss försedda höghus står på en strandtomt nära centrum av Ekenäs. Husbolaget har en stor trivsamt innergård och invånarna har möjlighet till både båtplats och bilgarage. Exempel på lediga lägenheter:

2r +k+b+balkong:	60,0 m ²	fp 101.916,53 €	sp 193.500 €
3r +k+b+balkong:	86,5 m ²	fp 144.767,17 €	sp 276.800 €
3r +k+b+balkong:	87,0 m ²	fp 149.953,97 €	sp 282.750 €
3r +k+b+balkong:	93,0 m ²	fp 162.620,63 €	sp 304.575 €

**Kom och bekanta dig med de färdiga lägenheterna!
Visning lördagen den 3.3. kl.11-13.**

Försäljare och byggherre:

Ron Lindberg
Tel. 040-5300 127

E-mail: g-l@g-l.fi
www.g-l.fi/gyllenesvanen

Hoppet står till de fyrbenta

FILM

War Horse

Regi: Steven Spielberg, efter en roman av Michael Morpurgo.
Biopremiär 24 februari.

Steven Spielberg är en av drömfabriken Hollywoods främsta trollkarlar, det förstås. Men han är också en his-

torieberättare, sagofarbror, av den gamla stammen. En regissör som förövrigt inte skyr svåra ämnen.

Det var fallet i *Schindlers lista* och det är fallet i *War Horse*, ett maffigt opus vars tro på människan synas mot en bakgrund av djurvärlden, krigets kaos inte att för-glömma.

Det är inför första världskriget som vi kommer in i handlingen, medels en romantisk och naturskön avstickare till brittiska Devon.

Här möter vi Albert (**Jeremy Irvine**), en godmodig yngling som tar sig an varmblodet Joey. Det är ett riktigt original, vilt och vackert, men med tiden finner duon en gemensam melodi.

Desto stridare är tårfloden när hingsten i samband med krigsutbrottet måste avyttras till armén, bara för att i kölvattnet av ett förlorat fältslag övergå i tysk ägo. Följande i turen står en fransk bonntös och hennes farfar, men det visar sig vara lug-

net före stormen. För när det drar ihop sig till de avgörande striderna är det kusarna som spänns för kanonerna.

War Horse är inte den modernaste eller mest cyniska av filmer, men just här ligger mycket av dess charm. Steven Spielberg räds inte det känslomässiga, det heroiska och moraliskt rakryggade (på den punkten kommer man att tänka på såväl **Frank Capra** som **John Ford**) och så går han i mål med en gamla skolans melodram som det

omgivande kriget till trots vägrar att ge upp sin tro på mänskligheten.

Med två och en halv timme på nacken blir det visst en del transportsträckor men helheten övertygar. Den är vackert och gripande utan att för den skull vara förljugget och vad krigets verklighet beträffar låter regissören bli att – som i *Rädda soldat Ryan* – exponera blodutgjutelsen i detalj. Man fattar ändå, liksom.

■ KRISTER UGGELDAHL

PSALMVÄVEN MARS

1	12	R	3	O	D		5	N	G	E	7	K	8	B	9	L		10	M	11	F	12	G			13	S	14	T	15	O				
16	D	17	R	18	C	19	E	20	V	21	N		22	O	23	U	24	J		25	H	26	I	27	M	28	C		29	A	30	L	31	A	
32	V	33	S	34	X	35	P		36	N	37	I	38	R		39	K	40	B	41	U	42	T	43	O	44	S	45	R		46	F	47	H	
48	A	49	D	50	B		51	O	52	U	53	S	54	H	55	X		56	K	57	J	58	R		59	N	60	I	61	O					
62	V	63	M	64	T	65	L	66	X	67	J	68	C	69	N		70	B		71	L	72	K	73	E	74	O		75	A	76	D	77	S	
78	N	79	I	80	V	81	N	82	C	83	R	84	H		85	J	86	S	87	M	88	B	89	D	90	U	91	P	92	V		93	G	94	F
95	O		96	A	97	S	98	E	99	H	100	K		101	A	102	J	103	I	104	O	105	X	106	A		107	B	108	U	109	L	110	I	
111	B	112	N	113	D	114	S	115	V	116	R		117	H	118	E		119	F	120	O	121	T		122	U	123	P	124	A	125	G	126	B	

Konstruerat av ANN HUSMAN

A Lyfter bilmekaniker	75	48	101	29	106	31	124	96		
B Envist	40	50	88	111	126	70	8	107		
C Nagla fast	18	82	28	68						
D Vidskepelse	4	113	89	76	49	16				
E Arabstat i söder	118	6	73	98	19					
F Gyttjelig	46	119	94	11						
G ID-kort kort	125	93	12							
H Sydeuropeisk jude	25	117	54	84	47	99				
I Tom fras	103	110	79	60	37	1	26			
J "Jag skall nu eder lära den svåra konsten att på samma gång varandra i ett drag göra matt"	57	67	85	102	24					
K Glada änkans man	7	100	56	72	39					
L Glapp	109	65	30	71	9					
M Inte sant	10	63	87	27						
N Källa till bråk	59	69	36	78	5	112	21	81		
O Visar klenoder	22	95	104	15	43	3	61	51	120	74
P Handling	91	123	35							
R Svultit	38	17	58	83	116	2	45			
S Jämför kulturer	86	77	114	33	44	97	53	13		
T Tangerat	121	14	64	42						
U Har mänsklig dragare	52	108	41	122	90	23				
V Stor bokstav	20	92	62	115	80	32				
X Gör svart svartare	66	105	34	55						

PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A-X. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A75, den andra A48 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A-X bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra psalmväven är psalm 467, vers 2, som börjar med orden Låt oss alltid för dig verka. **Vinnare** i förra Psalmväven är: **Helena Sinisalo**, Joensuu, **Marita Tikander**, Marienhamn och **Ann-Cathrine Westerby**, Pärnäs. Grattis! Prisböckerna kommer på posten.

VINN
BÖCKER!

SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast 26.3.2012.

Märk kuvertet "Mars-psalmväv". Bland de rätt svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

Psalm nr och vers i Psalmboken:

som börjar med orden

Namn & adress:

HELENA SALENIUS bloggar om bland annat gruppdynamik och vardagen som mamma och före detta cancerpatient på kyrkpressen.fi i mars.

Duktig flicka säger nej

”Vem är jag och vart är jag på väg?” är vanliga frågor i tonåren. Ibland återkommer de i vuxen ålder.

TEXT & FOTO:
ANDREAS ANDERSSON

Helena Salenius, du är KP:s månadsbloggare i mars. Berätta kort om dig själv!

– Jag är gymnasielärare i religion och psykologi, mamma till tre tonåringar och bor i Helsingfors. Men jag känner mig hemma på en axel mellan Pargas och Lovisa. Jag är medlem i Matteus församling och har blivit invald i stiftsfullmäktige.

– Jag är också före detta bröstcancerpatient.

Vad är aktuellt i ditt liv just nu?

– Jag studerar aktionsmetoder, alltså pedagogiska metoder som innebär att gruppen får uppleva och göra. Jag är det enda läraren på utbildningen och har redan använt en del metoder i undervisningen. En väldigt enkel aktionsmetod som jag har an-

vänt kallas sträcka. Den går ut på att man ska ställa sig på en sträcka, på olika sidor av klassrummet, för att visa vilken åsikt man har i en fråga.

– Jag vill utvecklas i arbetet. Ofta går man på kurs i sådant man redan är ganska bra på. Men jag har insett att jag behöver stöda det jag inte är så bra på för att bli en bra pedagog. Det är som med ett handbollslag: för att hela laget ska bli bättre behöver de svaga länkarna få särskilt mycket stöd.

– Jag funderar också på en del filosofiska frågor, vem jag är och vart jag är på väg. Vuxenlivet är en ganska jämn period men ibland kommer det tider då man funderar och söker och jag är nu i en sådan period. Jag tycker det är roligt att få nya uppdrag som att bli invald i stiftsfullmäktige och att börja blogga.

”Jag vet vad som är viktigt och vågar stå för det på ett annat sätt än tidigare.”

Helena Salenius

För ett och ett halvt år sedan fick du diagnosen bröstcancer. Hur påverkade det ditt liv?

– Under sjukdomstiden blev det väldigt klart för mig vad som är viktigt i livet: människor, familj och vänner. Nu försöker jag krampaktigt hålla fast vid det men det händer ändå att jag irriterar mig på småsaker och att mindre viktiga saker blir viktiga. Man inbillar sig kanske att man blir ett helgon, att man efter sjukdomen inte längre kommer att bli irriterad på småsaker, men tyvärr går det inte så.

– Ibland var det svårt för mig att tro på uttrycket ”livet bär”. Det var skönt att det fanns människor omkring mig som bad för mig och var övertygade om att livet kommer att bära.

– Behandlingen blev färdig för drygt ett år sedan och i dag mår jag bra. Ingenting tyder på att cancer skulle finnas kvar.

Tycker du att du har förändrats?

– Ja, jag vet vad som är viktigt och vågar stå för det på ett annat sätt än tidigare. Jag lärde mig att jag

inte kan vara ”duktig flicka” hela tiden utan måste känna efter vad jag mår bra av. Till exempel vet jag att jag mår bra av att vara i församlingen, det ger mig positiv energi och jag vill vara där. Grupper som jag mår bra i och får energi och glädje av är familjen, församlingen, studiegruppen och eleverna. Det finns annat som jag vet att är sämre för mig och nu kan jag ge mig själv rätten att välja bort det.

– Visst har jag haft andra motgångar i livet men aldrig tidigare har mattan dragits under fötterna på mig som när jag blev sjuk. Jag har lärt mig mer empati. När andra berättar om sin kamp förstår jag dem bättre.

Vad är aktuellt i skolvärlden i dag?

– Tekniken utvecklas och tron på den direkta kommunikationförändras. – Eleverna är hela tiden uppkopplade till internet med sina telefoner. Många är beroende av

det och vid varje paus kollar de sin telefon för att veta vad som är på gång. Jag är oroad över att ungdomarna tror att livet sker någon annanstans. Dessutom tror jag att det stör inläringen om man håller på med någonting hela tiden utan att hjärnan får en paus.

Vad är det bästa med att vara lärare?

– Kontakten till eleverna, växelverkan, ger mig bränsle. Att se intresset tändas hos någon och se att en inlärningsprocess börjar. Ungdomarna tycker om att diskutera, särskilt med en vuxen. Jag ser att ungdomarna behöver vuxna mer än tidigare.

– Många är mycket intresserade av psykologi i dag. Tyvärr verkar intresset för religion ha minskat.

Hur känns det att vara nyinvald i stiftsfullmäktige?

– Det känns spännande. Jag är inte väldigt insatt men är ödmjuk och inspirerad. – Jag tycker att stiftets enhet är viktig och att vi ska satsa på det som är gemensamt och viktigt på riktigt. Vi står inför så stora utmaningar att vi inte har resurser att betona småsaker.

Har du bloggat tidigare?

– Jag har aldrig bloggat tidigare, jag har knappt läst någon blogg. Jag har inte skrivit mycket annat heller, men det blev en del under sjukdomstiden då jag ”skrev av mig”. Men det känns jättebra att börja blogga och jag hoppas på kommentarer och diskussion.

Vad kommer du att blogga om?

– Jag kommer att skriva om min vardag som mamma, om mig själv som cancerpatient och så säkert en del om gruppdynamik eftersom jag tänker på det hela tiden på grund av studierna. Mina inlägg kommer inte att vara direkt teologiska men i och med att jag är teolog påverkar det hur jag ser på vardagen. När jag fick cancerdiagnosen kunde jag till exempel identifiera mig med de spe-tälska i Bibeln.

Hur ofta tänker du skriva?

– Jag skriver inlägg kanske varannan eller var tredje dag, men kommentarerna ska jag läsa och svara på varje dag. Jag hoppas på en dialog.